

«ҚазТрансОйл» АҚ-да бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару саясаты

1. Жалпы ережелер

1. «ҚазТрансОйл» АҚ-да бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару жөніндегі осы саясат (бұдан әрі - Саясат) Саясатпен реттелетін бұзушылықтардың ұғымы мен түрлерін ашып көрсетеді, бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылардың «ҚазТрансОйл» АҚ-да (бұдан әрі - Қоғам) бұзушылықтардың алдын алудың, анықтаудың және тергеп-тексерудің тиісті рәсімдерін қамтамасыз етуге арналған өкілеттіктері мен жауапкершілігін айқындайды.

2. Саясаттың мақсаты бұзушылық фактілеріне қарсы іс-қимыл жасау және олардың Қоғамда туындау тәуекеліне бақылауды жүзеге асыру болып табылады.

3. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін Саясат ішкі бақылаудың сенімді және тиімді жүйесінің және тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің болуын, Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқармасы тарапынан тиісті бақылауды, омбудсменге бұзушылықтар туралы ақпарат беру қажеттілігін, Қоғамда бұзушылық фактілері туралы хабарлаудың тиімді тетіктерін енгізуді көздейді (бірақ аталғандармен шектелмейді).

2. Қолданылу саласы

4. Саясат бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің барлық қатысушыларының танысуы және қолдануы үшін міндетті болып табылады, сондай-ақ Қоғамның еншілес және бірлесіп бақыланатын ұйымдарының пайдалануы үшін ұсынылады.

5. Саясат Қоғам акционерлерін және үшінші тұлғаларды таныстыру мақсатында Қоғамның корпоративтік веб-сайтында орналастырылуға жатады.

6. Саясат мынадай бұзушылық түрлеріне қолданылады: қаржылық есептілікті бұрмалау, жалған (дұрыс емес) құжаттарды қасақана ұсыну, Қоғамның ақшасын және/немесе өзге де активтерін беру, Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылар жүзеге асыра алатын өзге де бұзушылық түрлері.

3. Анықтамалар мен қысқартулар

7. Саясатта мынадай анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Жедел желі - Қоғамда бұзушылықтардың туындау қатерін басқару процесіне қатысушылар қол жеткізе алатын, омбудсменге бұзушылық фактілері туралы ақпарат беруге арналған Қоғамның телефон нөмірі және/немесе электрондық пошта адресі;

2) Қоғамның құпия ақпараты - тізбесі «ҚазТрансОйл» АҚ-да қызметтік және коммерциялық құпияның сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулықта келтірілген Қоғам немесе оның қызметі туралы қызметтік және коммерциялық құпияны құрайтын мәліметтер;

3) омбудсмен - Қоғамның Директорлар кеңесіне тікелей бағынатын және есеп беретін, өз қызметін Қоғамның ішкі құрылымдарына тәуелсіз жүзеге асыратын, Қоғамда

бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесін енгізуге, сақтауға және түсіндіруге, Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылардың іс-әрекеттерінде Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкессіздіктерді анықтауға ықпал ететін Қоғам жұмыскері;

4) НК - негізгі құралдар;

5) ІАҚ - ішкі аудит қызметі;

6) ТМҚ - тауарлық-материалдық қорлар;

7) бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылар - Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқармасының мүшелері, Қоғамның жұмыскерлері мен акционерлері;

8) непотизм - қаржылық және басқарушылық мәселелерді шешу кезінде туыстарына басым құқық беру.

4. Негізгі қағидаттар

8. Саясатқа бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқарудың мынадай қағидаттары негізге алынды:

1) тұтастық қағидаты - Қоғамның тәуекелдерін басқарудың корпоративтік жүйесі бөлігіндегі бұзушылықтарды қарау;

2) хабардарлық қағидаты - бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару Қоғам қызметінің барлық түрлеріне қолданылуға, бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің әрбір қатысушысына қатысты болуға тиіс. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің барлық қатысушылары Саясаттың ережелерімен танысуы тиіс;

3) тәуелсіздік қағидаты - Қоғам қызметінің барлық түрлері бойынша бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқаруды және бұзушылықтарды тергеп-тексеруді Қоғамның ІАҚ жүргізуі тиіс.

5. Бұзушылықтарды жіктеу

9. Бұзушылықтар мынадай негізгі санаттарға бөлінеді:

1) Қоғамның қаржылық есептілігін бұрмалау;

2) Қоғамның ақшасы мен өзге де активтерін иеленіп кету;

3) клиенттермен, жеткізушілермен, мердігерлермен, Қоғамның басқа да жұмыскерлерімен өзара қарым-қатынастарда қызметін теріс пайдалану;

4) өзге де ықтимал бұзушылық түрлері (мысалы, негізсіз және/немесе күмәнді жеңілдік шарттарын алу, непотизм және т.б.).

10. Қоғамның қаржылық есептілігін бұрмалау бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылардың және/немесе үшінші тұлғалардың мынадай іс-әрекеттерін қамтиды (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қаржылық есептілікті дайындау барысында құжаттармен айла жасау, бұрмалау және/немесе әдейі өзгерту;

2) есепті кезеңде жекелеген оқиғаларды және/немесе операцияларды дұрыс көрсетпеу мақсатында қаржылық есептілікпен айла жасау, бұрмалау және/немесе әдейі өзгерту;

3) Қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелерімен айла жасау мақсатында есеп жүйесіне (бас кітапқа) жалған жазбалар енгізу;

4) сомалармен, ақпаратты жіктеумен және/немесе ашумен байланысты бухгалтерлік есеп қағидаттарын әдейі дұрыс қолданбау;

5) бухгалтерлік жазбаларда тауарларды сату/сатып алу және/немесе жұмыстар мен қызметтерді орындау (көрсету)/алу үшін алынған/төленген қате соманы көрсету;

б) активтерді рұқсатсыз сатып алу, есептен шығару және/немесе пайдалану.

11. Қоғамның ақшасы мен өзге де активтерін иеленіп кету бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылардың мынадай іс-әрекеттерін қамтиды (бірақ аталғандармен шектелмейді):

- 1) Қоғамның есеп айырысу шотындағы немесе кассасындағы ақшаны иеленіп кету;
- 2) ТМҚ, НҚ және т.б. түгендеу, есептен шығару, сату барысында ақшаны немесе өзге де активтерді иеленіп кету;
- 3) қағаз және/немесе электрондық жеткізгіштегі құжаттарды, ақпараттық жүйелер мен жабдықтарды рұқсатсыз әдейі жою немесе алып тастау;
- 4) Директорлар кеңесі/Басқарма мүшесінің/ Қоғамның өзге уәкілетті тұлғасының Қоғамның чектерінде және өзге төлем құжаттарында қолдарын бұрмалау;
- 5) Директорлар кеңесі/Басқарма мүшесінің/Қоғамның өзге уәкілетті тұлғасының өз пайдасы үшін чектер жазып беруі;
- 6) жалған ұйымнан және/немесе жеке тұлғадан тауарларды жеткізу, жұмыстарды орындау, қызметтер көрсету үшін төлем ресімдеу;
- 7) еңбек шартын не мердігерлік (жалдау) шартын/өтеулі қызмет көрсету шартын жасасу және Қоғамда іс жүзінде жұмыс істемейтін тұлғаларға жалақы/сыйақы төлеу;
- 8) Қоғамның жекелеген жұмыскерлеріне негізсіз және/немесе рұқсатсыз сыйлықақылар немесе басқа да төлемдер төлеу;
- 9) Қоғам мүлкін өз қажетіне пайдалану;
- 10) Қоғамның құпия ақпаратын өз мүдделері үшін иеленіп кету және/немесе рұқсатсыз жария ету.

12. Клиенттермен, жеткізушілермен, мердігерлермен, Қоғамның басқа да жұмыскерлерімен өзара қарым-қатынастарда қызметін теріс пайдалану бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылардың мынадай іс-әрекеттерін қамтиды (бірақ аталғандармен шектелмейді):

- 1) Қоғамның тауарларды, жұмыстарды немесе қызметтерді сатып алуды жүзеге асыруы кезінде Қоғамның Директорлар кеңесінің немесе Басқармасының мүшесі, Қоғам жұмыскері тарапынан үшінші тұлғаларға делдал болу/жәрдемдесу;
- 2) үшінші тұлғалармен немесе бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылармен келісіп, жалған тауарларды жеткізу, жұмыстарды орындау, қызметтер көрсету үшін ақы төлеуді ресімдеу;
- 3) бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің басқа қатысушыларына және/немесе үшінші тұлғаларға Қоғамнан материалдық құндылықтарды және/немесе өзге де мүліктік/материалдық пайданы негізсіз беру;
- 4) Қоғамның Директорлар кеңесі немесе Басқармасы мүшесінің, Қоғам жұмыскерінің осындай құндылықтар немесе пайда ұсынатын тұлғаның мүддесінде іс-әрекет жасауы (әрекетсіздігі) үшін материалдық құндылықтар және/немесе өзге де мүліктік/материалдық пайда алуы.

Қоғамның Директорлар кеңесінің немесе Басқармасының мүшесі, Қоғам жұмыскері өзіне функциялар жүктелмеген ұйымдар мен жеке тұлғалардан тиісінше функционалдық міндеттерді орындау үшін ақша, қызмет және өзге нысан түрінде сыйақы қабылдай алмайды. Саясатқа сәйкес, Қоғамның Директорлар кеңесі немесе Басқармасы мүшесінің, Қоғам жұмыскерінің еңбек міндеттерін әділ орындауына ықпал ететін болып көрінетін мынадай материалдық құндылықтар және/немесе өзге де мүліктік/материалдық пайда беделге нұқсан келтіретін болып саналмайды:

- бизнес-жобалардың және/немесе бизнес-кездесулердің азық-түлік және сусындар сияқты элементтері;
- жарнамалық акциялар мен т.б. өткізу шеңберінде берілген материалдық құндылықтар;
- қайырымдылық мақсаттарға арналған жарналар мен қайыр көрсетулер;
- кәдесый өнімдері.

5) Қоғамның Директорлар кеңесі немесе Басқармасы мүшесінің, Қоғам жұмыскерінің үшінші тұлғалардан жеңілдіктер алуы. Ұқсас сатып алуды жүзеге асыратын басқа тұлғалармен тең шарттарда жеңілдіктер алуға келісуге болады;

6) Қоғамның тауарларды сатуы/сатып алуы және/немесе жұмыстарды орындауы/алуы мен қызметтерді көрсетуі/алуы үшін өз позициясынан тікелей немесе жанама пайда алу.

13. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушылар Қоғамдағы непотизм көріністерін азайтуға тырысуы тиіс.

14. Қоғам сапа, сервис және баға негізіндегі бәсекелестікті қолдайды. Озық халықаралық тәжірибеге сәйкес бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушыларға мынадай талаптар қойылады:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын сақтау;

2) бәсекемен тікелей немесе жанама байланысты мәселелерді (баға, маркетинг стратегиясы, нарық үлесі және сату саясаты) бәсекелестермен талқыламау;

3) Қоғам бәсекелестерімен ымыраға түспеу;

4) өнеркәсіптік тыңшылықпен айналыспау;

5) Қоғамның клиенттерімен, жеткізушілерімен, мердігерлерімен, аудиторларымен ашық диалог жүргізу.

6. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару

15. Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару кезінде мынадай іс-шаралар түрлерін жүзеге асыру қажет:

1) ескерту - бұзушылықтардың туындау тәуекелін азайту;

2) анықтау - туындаған кезде бұзушылықтардың барлық түрлерін уақтылы ашу;

3) ден қою - жағдайды түзету және бұзушылықтардың салдарын жою жөнінде шаралар қабылдау.

16. Қоғамда бұзушылық фактілерінің уақтылы алдын алу мақсатында мынадай іс-шаралар жүзеге асырылуы тиіс (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін алдын алатын ішкі құжаттар мен рәсімдерді бекіту;

2) Қоғамда болуы мүмкін бұзушылықтар және олар бойынша тиісті жазалау шаралары жөнінде Қоғам жұмыскерлерін хабардар ету;

3) Қоғамда бақылау мақсаттары үшін қауіпсіздіктің техникалық жүйелерін (физикалық қорғау және бақылау-өткізу режимі жүйесін) қолдану.

17. Бұзушылық фактілерін уақтылы анықтау мақсатында Қоғам мынадай іс-шараларды жүзеге асыруы тиіс (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғамда бұзушылықтарды анықтау рәсімін реттейтін ішкі құжаттар мен рәсімдерді бекіту;

2) Қоғамда бұзушылық фактілеріне уақтылы мониторинг жүргізуге арналған жедел желіні ұйымдастыру;

3) Қоғамда бұзушылық фактілерін тіркеу журналын енгізу;

4) Қоғамдағы бұзушылықтардың тіркелген фактілерін талдау және сәйкесінше бұзушылықтарға ден қою жөнінде шаралар қабылдау.

18. Заң бұзушылық фактілеріне дер кезінде ден қою мақсатында Қоғам мынадай іс-шараларды жүзеге асыруы тиіс (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғамдағы бұзушылық фактілеріне ішкі тергеп-тексеру жүргізу жөніндегі ішкі құжаттар мен рәсімдерді бекіту;

2) тіркелген бұзушылық фактілері негізінде Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін азайту жөнінде ұсынымдар әзірлеп, бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің қатысушыларына ұсыну;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бұзушылық фактілері бойынша Қоғамның тиісті ден қою шараларын қолдануы.

19. Әрбір тәртіп бұзушылық елеулі және елеусіз деп саралануы мүмкін. Әрбір тәртіп бұзушылықтың елеулілігіне сүйене отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберінде тиісті шаралар қабылдануға тиіс. Әрбір бұзушылықтың елеулілігін анықтау кезінде мынадай факторлар ескерілуі тиіс:

- 1) Қоғамның жоғалған немесе жоғалу қаупі төнген активтерінің құны;
- 2) жоғалған немесе жоғалу қаупі төнген активтерден түсетін табыс;
- 3) Қоғамның үздіксіз қызметін жүзеге асыру үшін, жоғалған немесе жоғалу қаупі төнген активтердің қолжетімділігі және/немесе жұмысқа қабілеттілігі;
- 4) Қоғамның одан әрі қызметіне және/немесе беделіне келетін материалдық/материалдық емес залал.

7. Ақпараттандыру рәсімдері

20. Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің барлық қатысушыларына жеткізілетін Қоғамдағы бұзушылықтар туралы ақпараттандыру бағдарламасы әзірленуі тиіс. Қоғамдағы бұзушылықтар туралы ақпараттандыру бағдарламасы мынадай аспектілерді қамтуы тиіс (бірақ аталғандармен шектелмейді):

- 1) омбудсменді Қоғамдағы бұзушылық фактілері туралы бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушыны хабардар ету процесі;
- 2) бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушының омбудсменге жүгінуі кезінде құпиялылықты сақтау шарттары;
- 3) Қоғамда бұзушылық фактілері туралы ақпарат беретін бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушыларды қорғау және/немесе қолдау тетіктері;
- 4) бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушыларына арналған хабарлау әдістері (жедел желі немесе т.б.).

8. Жедел желі

21. Жедел желіні құру мақсаты:

1) Қоғамдағы бұзушылық, соның ішінде күдікті іс-әрекет фактілері туралы келіп түскен ақпаратты алу және өңдеу;

2) бұзушылықтар жасау салдарынан болатын Қоғамның ықтимал шығындарын азайту.

22. Жедел желі бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің қатысушылары омбудсменді Қоғамдағы бұзушылық, соның ішінде күдікті іс-әрекет фактілері жөнінде хабардар ету үшін пайдаланатын Қоғамның байланыс арнасы болып табылады.

23. Жедел желі мыналарды қамтиды:

1) Қоғамның сенім телефоны 8 (7172) 555-210;

2) Қоғамның сенім білдіру электрондық жүйесі - doverie@kaztransoil.kz.

24. Жедел желі тәулігіне 24 сағат, аптасына 7 күн қолжетімді.

25. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің қатысушысы бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесінің басқа қатысушысының арнамысы мен қадір-қасиетін төмендету үшін жалған ақпарат берген жағдайда, онда бұл іс-әрекет Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қаралуы тиіс.

9. Өкілеттіктер мен жауапкершілік

26. Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқармасы Қоғам қызметінің барлық түрлерінде бұзушылықтардың туындау тәуекелін тиімді басқару үшін жауапты болады.

27. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесі шеңберіндегі Қоғамның Директорлар кеңесінің жауапкершілігі (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғам Басқармасының Саясатты бекіту және Саясатты енгізу мен іске асыру тиімділігін бақылауды жүзеге асыруы;

2) Қоғам омбудсменін сайлау.

28. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесі шеңберіндегі Қоғам Басқармасының жауапкершілігі (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Саясатты енгізу және іске асыру;

2) Қоғамдағы ішкі бақылау жүйесінің және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

3) Қоғамның өз мақсаттарын табысты іске асыру қабілетіне тікелей немесе жанама ықпал ететін бұзушылық фактілерін айқындау;

4) санкциялар салу және сот талқылауы туындауы мүмкіндігінен болатын әлеуетті шығындар тәуекелдерін азайту.

29. Қоғам Басқармасы бұрын бұзушылық жасаған жұмыскерлердің өкілеттіктерін шектеу жөнінде қажетті шаралар қолдануы тиіс.

30. Бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесі шеңберінде Қоғамның ІАҚ жауапкершілігі (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу және оның орындалу мониторингі;

2) Қоғамда бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару рәсімдерінің тиімділігін бағалау;

3) Қоғамда бұзушылық фактілерін болдырмау және анықтау жөніндегі іс-шараларға бақылауды қамтамасыз ету;

4) Қоғамдағы бұзушылық фактілері бойынша тәуелсіз және алдын ала тергеп-тексерулер жүргізу;

5) Қоғамда бұзушылықтарды анықтау және бұзушылықтардың туындауына қарсы күреске бағытталған шараларды енгізу бойынша Қоғам Басқармасының жұмысын бағалау.

31. Омбудсмен өз қызметін Қазақстан Республикасының заңнамасына, Саясатқа және Қоғамның басқа да ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады. Омбудсмен Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен қызметке тағайындалады және қызметтен босатылады. Омбудсменнің бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесі шеңберіндегі жауапкершілігі (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) Қоғамдағы бұзушылықтар туралы ақпараттандыру бағдарламасын әзірлеу;

2) бұзушылықтар, оның ішінде күдікті іс-әрекеттер туралы мәліметтер жинау;

3) Қоғамда тіркелген бұзушылық фактілерін талдау;

4) анықталған бұзушылықтар жөніндегі ақпараттар мен материалдарды Қоғамның ІАҚ-ға беру;

5) Саясаттан туындайтын мәселелер бойынша бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару процесіне қатысушыларға қажеттілігіне қарай консультация беру.

32. Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелерінің басшылары бұзушылықтардың алдын алу және анықтау, ішкі бақылаудың тиімді жүйесін қолдау, Қоғамның өздеріне сеніп тапсырылған құрылымдық бөлімшелерінде ресурстардың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету үшін жауапты болады.